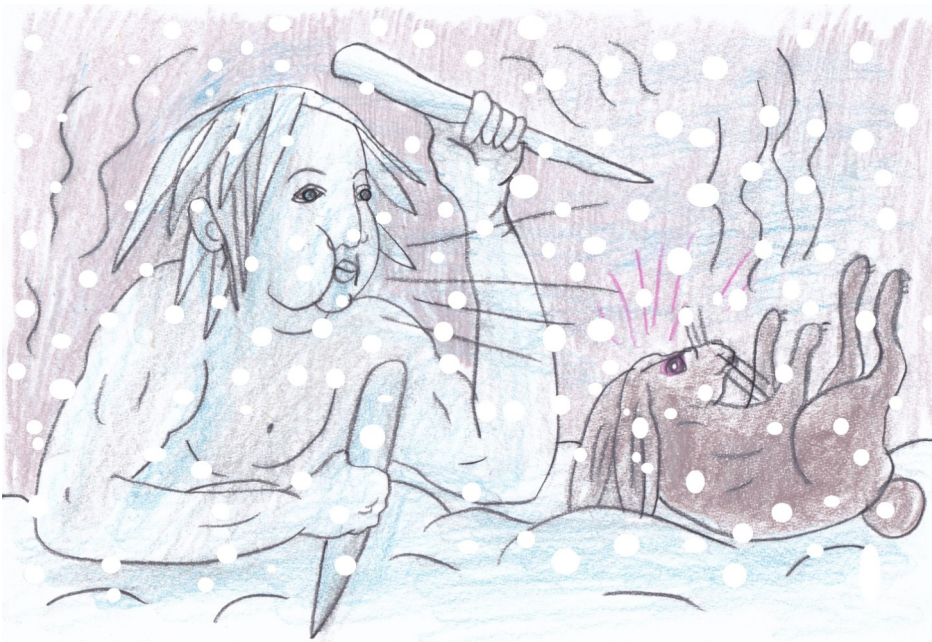

Sala derības ar zaķi

Latviešu tautas pasaka
Andras Otto ilustrācijas

Sals teicis
zaķim, ka
viņš šo varot
uz vietas
nosaldēt.
Zaķis
atlielījies pretī
un teicis, ka

sals nevarot vis. Sals pastāvējis uz savu,
bet zaķis nav pielaidies. Tā abi
strīdējušies un sākuši gandrīz vai plēsties.
Te salam iekritis labs padoms prātā. Viņš
licis zaķim priekšā saderēt. Zaķis bijis ar
mieru. Abi saderējuši. Sals sācis saldēt.
Bet zaķis vārtījies pa sniegu un saucis:
„Kungam silti, kungam karsti!”

Sals domājis: „Sasodīts, kur tas zaķis stiprs!” un saldējis, cik vien jaudājis. Bijis tik auksts, ka zaķim no aukstuma vai acis sprāgušas laukā. Bet zaķis tik saucis: „Kungam silti, kungam karsti!” Sals piekūsis saldējot, bet zaķis vērtījies un nenosalis. Sals teicis: „Tu neesi nosaldējams!” un beidzis saldēt. No tā laika zaķis ziemā nenosalstot, bet acis uz āru izspiedušās viņam palikušas uz visiem laikiem.

Skolotāju / vecāku lapa

Virsraksts: Sala derības ar zaķi

Latviešu tautas pasaka

Ilustrators: Andra Otto

Līmenis

LIX: 28

Valodas līmenis: A2

Piemērotais vecums: 1.-3. klase

Galvenais tēls

Sals – personificēts aukstuma tēls

Zaķis

Paskaidrojums par „Kungam silti, kungam karsti!”

Zaķis patiesībā derībās ar Salu fiziski nevar uzvarēt, jo Sals ir stiprāks par Zaķi. Tāpēc Zaķis nolemj izmantot viltību un savu iekšējo spēku. Patiesībā Zaķim ļoti salst, kad Sals saldē, taču viņš daudz kustas, iztēlojas sevi par kungu un iedomājas, ka viņam nav auksti.

Vārdu saraksts

Paplašinātais vārdu krājums

izspiesties	<i>to bulge out</i>
nenosalt	<i>to not freeze</i>
nosaldēt	<i>to freeze completely</i>
piekust	<i>to get tired</i>
plēsties	<i>to fight, to brawl</i>
saderēt	<i>to bet, to wager</i>
saldēt	<i>to freeze (something)</i>
sals	<i>frost</i>
sprāgt	<i>to burst</i>
strīdēties	<i>to argue</i>
vārtīties	<i>to roll around in</i>

Izteicieni un reti izmantoti vārdi

atlielīties	<i>to boast in return</i>
būt ar mieru	<i>to be willing</i>
cik vien jaudājis	<i>as much as one can</i>
iekritis labs padoms prātā	<i>had a good idea</i>
nevarot vis	<i>cannot (tauntingly “Can not!”/“Can too!”)</i>
pastāvēt uz savu	<i>to stand for what you believe</i>

pielasties	<i>to give in (novecojis vārds)</i>
„Sasodīts!”	<i>“Blasted!” / “Rats!”</i>
uz visiem laikiem	<i>forever / for all time</i>
uz vietas	<i>on the spot</i>

Pārrunu jautājumi

1. Kas ir pasaka?
2. Kādas vēl pasakas zini, kuŗās darbojas sals vai zaķis?
3. Kā uzvarētājam būtu jāizturas pret zaudētāju? Kāpēc?

Nodarbības stundā

1. Ļoti aukstā laikā iet ārā un pūš ziepju burbuļus. Skolēni pārrunā, kas notiek, pūšot burbuļus aukstā laikā. Vēl labāk eksperiments izdodas, ja ziepju burbuļu šķidrumu nedaudz sasilda.

Uzdevumi / Darba lapas

1. Lietvārdi un īpašības vārdi - 1. uzdevums
2. Skolēni tekstā ar vienas krāsas zīmuli pasvītrot lietvārdus, ar citas krāsas zīmuli – darbības vārdus.
3. Darbības vārdi un teikumi - 3. uzdevums

Rakstu darbi

1. Pasaka par zaķi - 2. uzdevums
2. Galvenā tēla īpašības - vispārējais uzdevums (Šinī stāstā ir divi galvenie tēli. Skolēni izvēlas vienu tēlu un apraksta tā īpašības. Tad abus tēlus salīdzina.)

Runas vingrinājumi

1. Sarunas - vispārējā nodarbība (Šoreiz slavenību vietā skolēni uzzīmē (vai sameklē) sala un zaķa attēlus. Sarunu varētu veidot, piemēram, par to, ko Sals un Zaķis darītu Meža ballē.)

Lietvārdi un īpašības vārdi

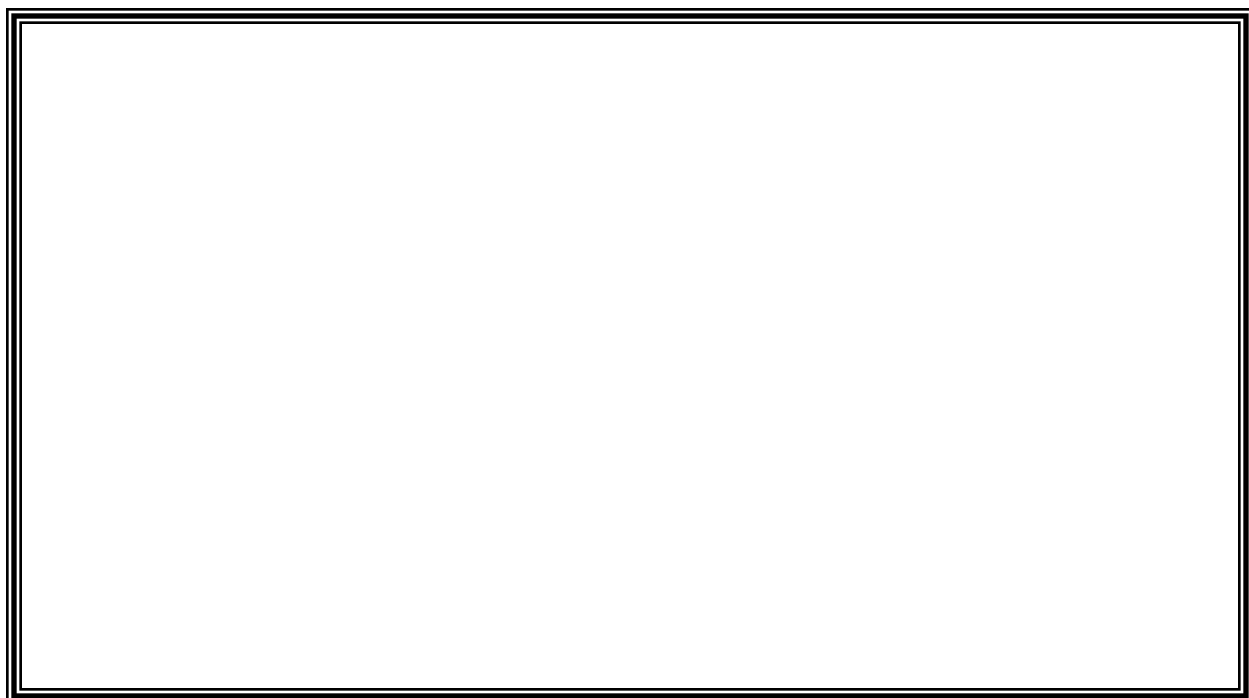
Uzraksti katram lietvārdam trīs raksturīgus īpašības vārdus!

1. auksts, _____, _____ salts
2. _____, _____, _____ zaķis
3. _____, _____, _____ padoms
4. _____, _____, _____ sniegs
5. _____, _____, _____ kungs
6. _____, _____, _____ acis
7. _____, _____, _____ ziema

Pasaka par zaķi

Uzraksti pasaku par zaķi! Tad uzzīmē pasakai ilustrāciju!

Darbības vārdi un teikumi

Uzraksti, ko dara zaķis un sals! Pie katra lietvārda uzraksti vismaz sešus darbības vārdus!

Zaķis lec, _____

_____.

Sals saldē, _____

_____.

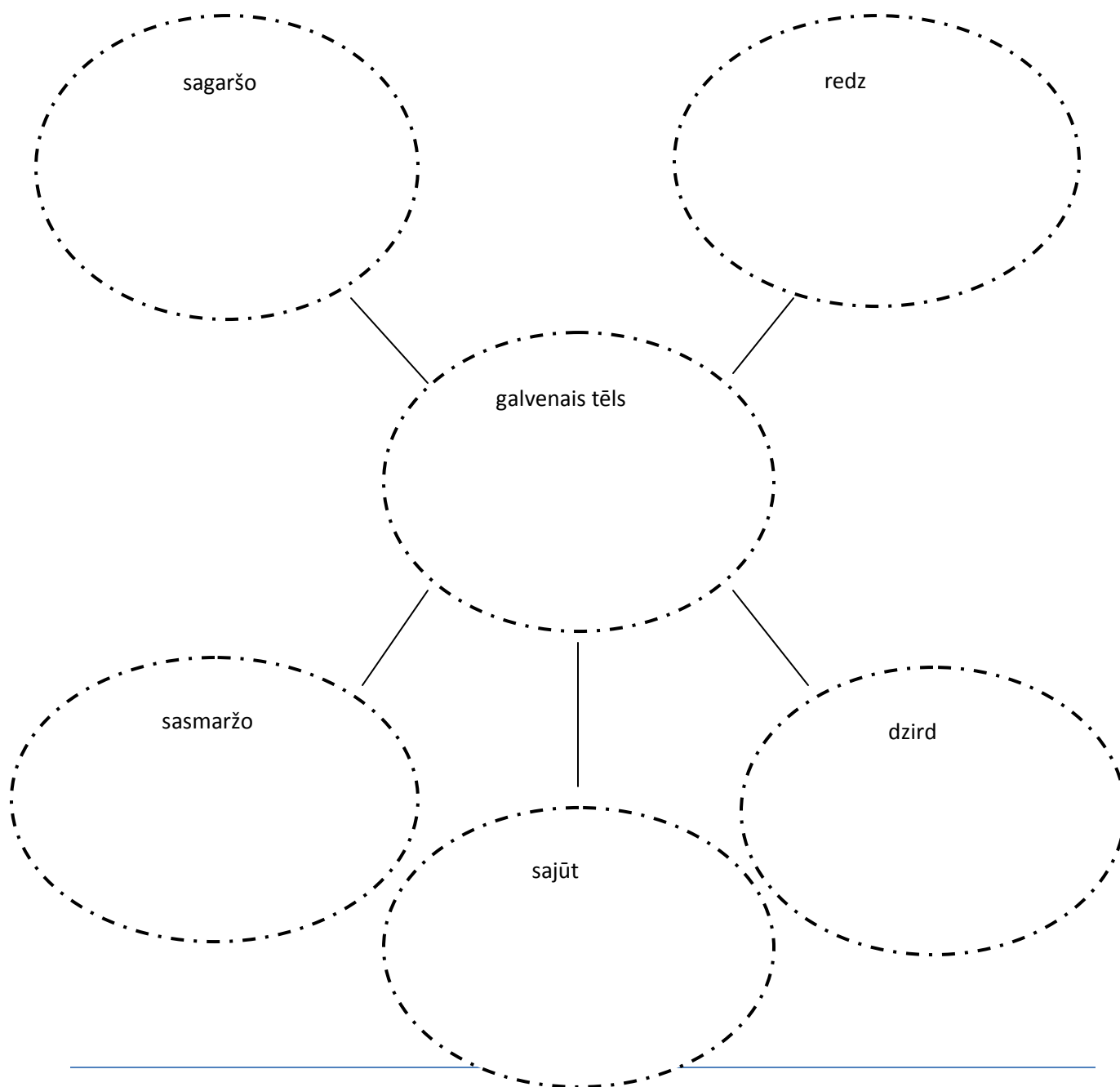
Izmantojot uzrakstītos darbības vārdus, izdomā un uzraksti sešus teikumus!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Galvenā tēla īpašības

Es lasu šo grāmatu vai stāstu: _____

Padomā par galveno tēlu šinī grāmatā vai stāstā! Uzraksti galvenā tēla nosaukumu vai vārdu vidējā aplī! Tad uzraksti, ko šis tēls sagaršo, redz, dzird, sajūt vai sasmaržo! Tev varbūt būs jāpadomā, kā būtu, ja tu būtu galvenā tēla lomā.

Sarunas

Kas nepieciešams?

1. Liela, balta papīra loksne
2. Grieznes
3. Līme
4. Veci žurnāli vai avīzes
5. Zīmulis

Kā izmantot?

1. Skolēni vecos žurnālos vai avīzēs sameklē slavenību ģīmetnes un tās izgriež.
2. Tad skolēni ģīmetnes uzlīmē uz lielās, baltās papīra loksnes.
3. Skolēns uzzīmē runas burbuli virs katras slavenības galvas.
4. Skolotājs var noteikt tēmu, par ko jānotiek sarunai, atkarībā no pašlaik apgūstamā materiāla.
5. Rakstot runas burbuļos, skolēns veido sarunu par noteikto tēmu starp divām vai vairāk slavenībām.